కోర్టులో కాంతం.

ఇంటికి వచ్చాను. కోటైనా విడువలేదు. నలుగురు పిల్లలూ కమ్ముకున్నారు, ఒక్కసారిగా. "అమ్మ కొట్టింది నాన్నా" అని చిన్నదీ, "అమ్మ కొట్టింది" అని దాని తరువాత పుట్టిన నాలుగేండ్ల మగపిల్లవాడు, "అమ్మ ఊమ్ - ఊమ్ ము, అ" అని వాడితమ్ముడు రెండేండ్ల వెధవ అనటమే కాకుండ ఆ పసిముండ కూడా చేతులెత్తి ఏదో పెద్ద ఫిర్యాదు చేసే దాని లాగా బొబ్బలు పెట్టుతూ సాగించింది.

నేను గుమ్మంలో కాలు పెట్టటంతోనే ఒక్క పెట్టున అందరూ ఇల్లా కంప్లెంటులు దాఖలు చేసే సరికి నాకు గుండె గుభేలు మన్నది. రోజూ ఈ నాటకం మామూలే అయినా పది నిమిషాలలో పని తెముల్చుకొని పై ఉత్తరీయంతో బైట పడటానికి అవకాశం ఉండేది. ఆ రోజున అట్లా వీలులేదు. "ఫైలు ఎక్కువైందిరా భగవంతుడా" అనుకొని, బడిపంతులు వేషాన్ని మార్చి, మేడ పైకివెళ్లి నిండుగా జేరగిలబడి చిరిచాప పైన కూర్చున్నాను.

అది మా కోర్టు. నేనే న్యాయమూర్తిని. న్యాయమూర్తినే కాదు. నేను సామ్రాట్టును. చక్రవర్తిని. నా ఆజ్ఞను తిరస్కరించేవాళ్ళు లేరు. నిరంకుశాధికారం చెలాయించే మహాప్రభువును. నా రాజ్యము ప్రేమ రాజ్యము. అల్లాంటి సమయంలో ఇటువంటి భావాలే నాజీవితాన్ని మధురంగా జేసేవి. మిగిలిన జీవిత మంతా బానిస జీవితమే. అయితే జీవి

తంలో అల్లాంటి ఒక్క నిమిషానికి ఇరవై ఏండ్ల సామాన్య జీవితానికన్న దానికంటె ఎక్కువ విలువ ఉన్నది.

ఊహతో కూడిన ఈ మాధుర్యాన్ని వదలిపెట్టి అసలు విషయానికొస్తే ఈ చక్రవర్తి చిరిచాప మీద కూర్చున్నా డేమాలంటే అనొచ్చు. మొగల్ చక్రవర్తులు అల్లాగే కూర్చునే వారని నా సమాధానం. అయితే వాళ్ళు రత్న కంబళ్ళములపై పట్టు పరుపులపై కూర్చున్నారు. నే నేదో ఈ చినిగి పోయిన చిరుచాప మీద కూర్చున్నాను.

ఈ న్యాయాధికారి పక్క ఎడమ పిల్లవాడు కూర్చు న్నాడు. ఒకపక్కన చిన్నఅమ్మాయి కూర్చున్నది. వెనకాల పాలుతాగేది చేరి ఈ చక్రవర్తి నెత్తిమీద తన చిన్న చేతు లతో పరస్పరలాగ కొట్టుతున్నది. చేతులలో వెండి గ్లాసుతో కాఫీ పట్టుకొని ముద్దాయి నిలువబడ్డది కోర్టువారి ఎదుట. గ్లాసు అందుకొని కాఫీతాగేసాను.

చిన్నది ఏడుస్తూనే ఉంది ఇంత సేపూ. "ఏమిటే అమ్మా" అని న్యాయ విచారణకు ఉపక్రమించాను.

ఈమాట వినేసరికి అందరికీ ఒక్కసారి మళ్ళీ దుఃఖం వచ్చింది. కాస్త ఊరుకోండని అందరినీ ఊరుకో బెట్టాను. పెద్దది [illegible]న్ని దిగమ్రింగి బుంగమూతి పెట్టుకొని కొంచెం దూరంగా కూర్చుంది. చూస్తే ఏదో అందరికీ తలానాలుగూ తగిలి నట్లున్నవి. ముద్దాయి శాస్త్రోక్తిగానే పాలుతాగేదాన్ని ఎత్తుకొని కోర్టువారి ఎదుట నిలువబడి ఉన్నది. "ఎందుకు కొట్టిందే అమ్మనిన్ను" అని అడిగాను చిన్నదాన్ని.

"ఇవ్వాళ ఏం జేసిందో వినుకోండి" అన్నది ముద్దాయి.

"నీవు ఇప్పుడు మాట్లాడరాదు. ఫిర్యాది చెప్పేది అంతా ముందు వినాలె. తరువాత నీ సంగతి" అని నేనన్నా కోర్టువారికుండే సహజమైన అధికారగర్వంతో.

'అదికాదు నాన్నా, నేనే, మరే, నేనే మల్లెపూలు కొనమన్నా నాన్నా......"అని కొంచెం ఆగింది. దుఃఖంచేత మాటరాక. "చెప్పూ, కొనమనటం ఏమీ తప్పులేదు. అట్లా అనటానికి నీకు సర్వహక్కులూ ఉన్నాయి. ఊ-అంటే" అన్నాను నేను.

"కొనమంటే కొనలేదు నాన్నా" అని అది పూర్తి జేసింది.

ఫిర్యాదు విన్నతరువాత ఇది క్రిమినల్ కేసా, సివిల్ కేసా అని నాకు సందేహం కలిగింది. పూలు ఆస్తే కాబట్టి ఇది ఆస్తికి సంబంధించిన విషయంగా నిశ్చయించి సివిల్ లా ప్రకారం విచారించాలని తేల్చుకొన్నాను. ఆపళంగా, ముద్దాయి వంక తిరిగి "ఏమి! నీవు పూలు ఎందుకు కొనకపోవాలె? పిల్లల పూలకోసమని జీతం వచ్చినపుడు ప్రత్యేకంగా తీసి ఇచ్చిన రూపాయి ఏంజేశావు?" అని కొంచెము బొంగురు గొంతుకతో ఠీవిగా అనేశాను.

వాళ్ళమ్మను కోప్పడుతున్నానని మా అమ్మాయి అనుకొంది కామాలు. కొంచెం ధైర్యంగా "కొని ఇయ్యక పోతే నేను ఏడ్చాను నాన్నా" అన్నది. "పెర్ఫెక్ట్లి రైట్ నీతప్పు ఏమీలేదు." అని అది ఇంకేదో చెప్పవస్తుంటే ఉండమ్మా ఇంతవరకు విచారిస్తాను అన్నాను.

న్యాయవిచారణలో సాక్షులు కావాలె. సాక్ష్యంక్రింద మా పెద్దఅమ్మాయిని తీసుకొన్నా—"ఏమే, అమ్మా! పూలు కొనుమంటే అమ్మ కొననిమాట నిజమేనుటే" అన్నాను—"కొనలేదు నాన్నా" అని అదిగట్టిగాఅనేసింది.

అప్పుడు ముద్దాయి వైపుతిరిగి—"విన్నావుగదా, నీమీద పెట్టబడిన కేసు. బలమైన సాక్ష్యంకూడా, చదువుకొన్న (మా పెద్దఅమ్మాయి మూడోక్లాసు) లేడీవలన నీకు వ్యతిరేకంగా ఉంది. ఏంజెపుతావు" అన్నాను. ప్రతిమాటాకూడా న్యాయమూర్తికి ఉచితమైన నొక్కుతో ఉచ్చరిస్తూ

ముద్దాయి జవాబు ఇయ్యక నవ్వింది. "నవ్వటంపనికి రాదు. ఆట్టే నవ్వితివా అంటే కంటెంప్టు ఆఫ్ కోర్టుక్రింద నీకు శిక్షను ఎక్కువ చేస్తాను. పూలుకొని పెట్టక పోవటం నిజమా కాదా చెప్పు" అని కొంచెం గర్జించాను.

"కొనిపెట్టకపోతే ఏంజేసిందో కనుక్కోండి" అని పెంకె జవాబు చెప్పింది. అదివేరేసంగతి. తప్పునీదని ఒప్పుకుంటావా?" అన్నాను.

"డబ్బులేక కొనలేదు" అని ముద్దాయి జవాబు విని నేను కొంచం కోపంతెచ్చుకొని "నీకిచ్చినడబ్బు ఏంజేశావు. ఆమిఠాయిపెట్టి అప్పుడే పూలుకొనేశావా?" అన్నాను. నిజంగా కోపంవచ్చినవాడిలాగే.

"ఏదోచేశాను. పోనీ కొనలేదు. ఇప్పుడేం"—అన్నది. ఈ కోర్టులో ముద్దాయిగా నుంచున్న కాంతం—చాల్లే సరిగా జవాబులు చెప్పు అని కాంతంతో పిల్లలు వినకుండా ప్రైవేట్ కెపాసిటీలో అని, ప్రకాశంగా "నువ్వు ఆట్టే మాట్లాడకు.

పిల్లలు పూలు కోసమంటే కోనకపోవటం తప్పు నీది. నిన్ను కటావిక్టు చేసినాను అన్నాను.

"ఏడిస్తే కొట్టింది నాన్నా" అని మా అమ్మాయి తల్లి మీద నేరాలు కుప్పలు కుప్పలుగా పడేయటం సాగించింది.

"ఆ!, ఆ!, తప్పుడుదానా, ఎందుకు కొట్టానే? అసం గతి చెప్పవేం" అన్నది కోపంగా కాంతం. పిల్ల మాట్లాడలేదు.

మాకోర్టులో సంగతేమిటంటే మౌనము, నేరము చేసినట్లు అంగీకారసూచకము. కాబట్టి ఇదేదో చేస్తేనే వాళ్ళమ్మ కొట్టినట్లు స్పష్టము. ఇప్పుడు తల్లి ఫిర్యాది, కూతురు ముద్దాయి అయింది.

ఇపుడు నేను ముద్దాయితో, 'ఏం చేశావే అమ్మా', అన్నాను. మళ్ళా మాట్లాడలేదు చిన్నది.

"చూశారా! భడవా! మాట్లాడదు! దొంగ!, పరమ దొంగ! మాట్లాడదు!" అన్నది కాంతం.

"నీవు ఊరికే తిట్టకు. అదివేరే నేరమవుతుంది. సంగతే మిటో చెప్పు" అన్నాను నేను విసుగుతో.

"ఏముంది? దీన్ని ముందుగదిలోపెట్టి బైటగొళ్ళెం పెట్టాను. తరువాత ...."

"ఆగు ఆగు. నిన్ను గదిలోపెట్టి గొళ్ళెంపెట్టింది, అమ్మా" అన్నాను, "బైట గొళ్ళెం వేసింది నాన్నా" అని అది ఏడ్చింది.

"ఎందుకల్లా చేశావు?" అని నేను ప్రశ్నించాను.

"ఏంజేయమంటారు? పూలుకోసమని ఎగిరి నానా

గోలచేసి పీకి చంపుతుంటే ఏంచేసేది? అసలు సంగతి వినరేం?'' అన్నది కాంతం.

“వింటానుండు. ఒక్కొక్క పాయింటే విచారించి తీర్పుఇస్తా'' నన్నాను.

“తీర్పూ, జడ్జిమెంటూనూ, అవతల పనుంది. వెళ్ళిపోవాలె. మీకేమి?'' అన్నది కాంతం.

“పోవటానికి వీలులేదు. కంటెప్టు ఆఫ్ కోర్టుక్రింద ఛార్జి చేస్తాను. జాగ్రత్త చివరదాకా అట్లానుండవో. అయితే పిల్లను గదిలో పెట్టి గొళ్ళెం ఎందుకు వేశావు? అట్లా వేయటం తప్పు. ఈ నేరాన్ని ఇంగ్లీషులో రాంగుఫుల్ కన్ఫైన్మెంటు అంటారె. దీనికిశిక్ష, జరినామా ఆనక చెపుతాను. నీవుచెప్పేదేమిటో చెప్పు” అన్నాను.

“అట్లా దాన్ని గదిలోపెట్టి గొళ్ళెంవేసి, చిన్నవాడు వంటఇంట్లో ఆడుకొంటూవుంటే వదిలేసి—పసిదానికి నీళ్ళుపోయటానికి దొడ్లోకివెళ్ళాను. కాసేపుండి ఇట్లావచ్చి చూద్దునుగదా ఆ చిన్నవెధవ ఉడుకుతూ ఉడుకుతూవున్న అన్నంలో బొగ్గులూ కచ్చికలూ పడేస్తున్నాడు. తవ్వెడుబియ్యపు అన్నం దగ్ధమైపోయింది. వాడ్ని నాలుగు బాదాను. ఇంతలో అబ్బాయి కెవ్వున కేకేశాడు. ఇట్లాబోయి చూస్తానుగదా, హాలులో పిల్లలందరూ గంతులేస్తూ గోలచేస్తున్నారు. విడిచి పడేసిపోయిన చీరఒకటి భగ్గున మండిపోతున్నది. ఇల్లు తగలడిపోయేది. ఎంతగోలో చూశారా? ఆపళంగా నేను నలుగురునీ నాలుగేశాను. అదిగో, ఆ చిన్నదే ఇంతపని జేసింది. దాన్ని వళ్ళు పగలగొట్టాను. కాస్త పెద్దదాన్ని అయినానని అయినా

జ్ఞానం లేకుండా వీళ్ళతో కలిసినందుకు ఆ పెద్దదాన్ని రెండు ఉతికాను. బట్టను ఎందుకు తగలబెట్టిందో కనుక్కోండి ఆ చిన్నదాన్ని" అన్నది కాంతం.

"ఏమే అమ్మాయి" అంటే ఆ చిన్నది బెల్లంకొట్టిన రాయిలాగ ఊరుకొన్నది.

సరే చిన్నది ఏదో చేసిందని తేలింది. అయితే ఇల్లు తగలబెట్టాలని పిల్లల ఉద్దేశంకాదు. కాబట్టి నేరంలో ఉండే సగంబలం తగ్గింది. అమ్మాయిని "అయితే, అసలు నిప్పుపుల్ల ఎక్కడిదే? ఎవరు గీశారు? ఎవరు ముట్టించారు." అని అడిగాను.

'తమ్ముడు తెచ్చాడు నాన్నా' అన్నది అమ్మాయి.

"నిన్ను బైటకు తీసిందెవరు?"

'అక్కయ్య గొళ్ళెంతీసి, దబ్బునరావే, అమ్మలేక' అన్నది.

'నిప్పుపుల్ల గీచిందెవరు?'

'నేనే నాన్న, ఊరికే నేగీచి అక్కడ పారేశా నాన్నా'

'ఊరికేగీచి ఎక్కడపారేశావు? చీరమీందా?'

'కాదు నాన్న అక్కడే పారేశాను.'

'అక్కడ పారేస్తే, చీర ఎట్లా అంటుకుందే?'

'ఏమో నాన్న'

'మరి చీర ఎట్లా అంటుకుందే?'

'ఏమో, అది అంతట అదే అంటుకుంది.'

ఇట్లా ప్రశ్నోత్తరాలు జరిగినయి. ఇపుడు చిన్నది నేరస్తురాలా కాదా అని సందేహం. నిప్పుపుల్ల గీచి వేయటం చీర తగులబడటానికి కారణంలాగ కనబడుతున్నా అదే కారణం అని మనం నిశ్చయించకూడదు. కాబట్టి చిన్నది నేరస్తురాలని స్పష్టంగా నిశ్చయించలేము. కాబట్టి పిల్లలు నేరమేమియు చేయలేదనే కోర్టువారి అభిప్రాయం.

ఇక తల్లిసంగతి నిప్పుపుల్లలపెట్టె చేతిలో ఉండటం మూలాన అదే ఇంతపనిచేసి ఉంటుందని తల్లి అభిప్రాయపడి వాళ్ళను తలానాలుగు కొట్టటం ఎస్సాల్ట్ నేరము క్రిందికి వస్తుంది. వాళ్ళు ఏడ్చి నానాగోలచేసి ఉంటారు. అపుడు బ్రీచ్ ఆఫ్ డొమెస్టిక్ పీస్ జరిగింది. ఇదివరకే ముద్దాయిలైన నీపై రాంగ్ ఫుల్ కన్ఫైన్మెంట్ కేసుఉంది. పిల్లలకు పూల కోసం ఇచ్చిన డబ్బును అపహరించావు. అదీకాక నీవు ఇటువంటి నేరములను తరుచూ చేస్తూఉంటే హేబిట్యుయల్ అఫెండర్ కాబట్టినీన్ని చేసిననేరాలన్నీ కలిపి కన్సాలిడేటెడ్ స్టేట్మెంట్ ఒకటి తయారుచేసి తగిన శిక్షను అనుభవించటానికై నిన్ను సెషన్సుకు కమిట్ చేస్తున్నాను. సెషన్సు కోర్టుకు నీవుమాత్రం రావాలె. పిల్లలు రానక్కరలేదు వారి విషయమై ఉన్న రికార్డు చాలు అని తీర్పు చెప్పాను.

ఒక మాటలురాని ఇద్దరు పసిపిల్లల కేసులు ఉండిపోయినాయి. అయితే పసిదానికి పాలు, ఎడబిడ్డకు పిప్పరమెంటు బిళ్ళలూ దొరకటంచేత వాళ్ళు రాజీపడి తల్లిదగ్గరచేరారు. కాబట్టి కోర్టువారికి చేసేది ఏమీ లేకపోయింది.

'రండర్రా-అన్నాలు పెడతాను అన్నది కాంతం' అప్పటికి పూర్తిగా చీకటిపడటంచేత ఆరోజు జీలకర్ర వేసి కంది పచ్చడినూరి ఉంచడంచేత పిల్లలు ఎప్పుడు అన్నంతిందామా అని చూస్తున్నారు. ఈ మాట వినటంతోనే ఒక్కసారి లేచి తల్లివెంట వెళ్ళిపోయినారు.

కోర్టువారు ఒక్కరే మిగిలిపోయినారు ముందున్న బడి పంతులు తలగుడ్డ వెక్కిరిస్తూ బల్లమీద ఉంది. మాసిన లాంగుకోటు వంకెనె వేలాడుతున్నది. కాఫీతాగినతరువాత అక్కడ పెట్టిన వెండిగ్లాసు అక్కడేఉంది నిర్లక్ష్యంగా దొర్లుతూ దూరాన మబ్బులలోనుంచి బాలచంద్రుడు వెకిలినవ్వులు నవ్వుతున్నాడు. పిల్లలను ఇంత అన్‌డ్యుఇన్‌ఫ్లూయన్స్‌తో స్వాధీనపరచుకొని ప్రపంచంప్రకృతి అంతా నన్ను వెక్కిరించేటట్టు, హాస్యాస్పదమైన స్థితిలోకి నన్ను తీసికొచ్చి వదిలిపెట్టిన కాంతానికి సెషన్సులో కఠినశిక్ష విధింపక మానను అని నిశ్చయించుకొన్నాను.

ధర్మచక్రప్రవర్తన

"నిన్న వచ్చిన జీతం డబ్బులలో పాతిక రూపాయలకంటె ఎక్కువ ఏమీ మిగలలేదు. చిల్లర కొట్లో ఇవ్వాలిసిందాంట్లో సగమే ఇచ్చాను. బియ్యం వర్తకునికి ఇంకా అయిదురూపాయలివ్వాలె. కాఫీహోటలులో ఇవ్వాలిసిన పది రూపాయలు